

مدیریت ورزشی _ آذر و دی ۱۳۹۵
دوره ۸، شماره ۵، ص: ۷۵۳-۷۷۵
تاریخ دریافت: ۹۴/۰۹/۰۴
تاریخ پذیرش: ۹۵/۰۱/۲۱

شناسایی و تحلیل موانع محیطی کارآفرینی سازمانی در وزارت ورزش و جوانان

یاور امیدي*^۱ - رضا محمدکاظمي^۲ - صغری آزموده^۳

۱. کارشناس ارشد مدیریت ورزشی، دانشکده تربیت بدنی و علوم ورزشی، دانشگاه آزاد اسلامی واحد تهران مرکز، تهران، ایران. ۲. دانشیار دانشکده کارآفرینی دانشگاه تهران، تهران، ایران. ۳. کارشناس ارشد کارآفرینی، دانشکده کارآفرینی دانشگاه تهران، تهران، ایران

چکیده

هدف پژوهش حاضر، شناسایی و تحلیل موانع محیطی کارآفرینی سازمانی در وزارت ورزش و جوانان جمهوری اسلامی ایران است. پژوهش از لحاظ هدف، کاربردی و از نظر استراتژی، توصیفی و از نظر مسیر اجرا، پیمایشی است و به روش آمیخته نوع اول (کیفی-کمی) صورت گرفته است. پس از مطالعه پیشینه پژوهش، از طریق روش کیفی به مصاحبه عمیق با خبرگان آگاه از موضوع پرداخته شد. سپس پرسشنامه‌ای محقق ساخته تدوین (ضریب پایایی ۰/۹۵۱) و در بین کارشناسان و کارشناسان مسئول حوزه ستادی وزارت ورزش و جوانان به عنوان نمونه‌های آماری توزیع شد. برای تحلیل داده‌ها از آزمون فریدمن و ضریب همبستگی اسپیرمن استفاده شد و تحلیل عاملی تأییدی سازه‌های تحقیق با رویکرد پی‌ا.اس انجام یافت. در راستای اهداف پژوهش، مهم‌ترین موانع محیطی هر یک از ابعاد پنج‌گانه برشمرده شده شناسایی و تحلیل شد تا اولویت نسبی آنها نیز تعیین شود. نتایج نشان داد که در وزارت ورزش و جوانان، موانع سیاسی-قانونی، اقتصادی، فرهنگی-اجتماعی، فناورانه و بین‌المللی بر کارآفرینی سازمانی وزارت ورزش و جوانان تأثیر معنادار و سوء داشته‌اند و سازه موانع فرهنگی اجتماعی و بین‌المللی به ترتیب مهم‌ترین موانع محیطی در برابر کارآفرینی سازمانی وزارت ورزش جوانان از نگاه نمونه جامعه آماری کیفی و کمی پژوهش بودند. در پایان مقاله، ضمن جمع‌بندی و بحث، پیشنهادهایی برای پژوهش‌های آتی بیان شده است.

واژه‌های کلیدی

کارآفرینی سازمانی، موانع محیطی، وزارت ورزش و جوانان.

مقدمه

کارآفرینی مفهومی چندوجهی است که صاحب‌نظران این حوزه از زوایای مختلفی آن را بررسی کرده‌اند؛ برخی به جنبه‌های فردی آن اشاره کرده و عده‌ای جنبه‌های رفتاری، ساختاری و عملکردی آن را لحاظ کرده‌اند. در پژوهش‌های مؤخر، کارآفرینی از منظر ایجاد کسب‌وکارهای جدید و مالکیت ارزیابی شده است (۲۰). این واژه (کارآفرینی) در لغت‌نامه کسب‌وکار (۲۰۱۵) با مضمون «ظرفیت و تمایل به توسعه، سازماندهی و مدیریت مخاطرات ناشی از یک کسب‌وکار، در جهت به‌دست آوردن سود» تعریف شده است.

صاحب‌نظران دسته‌بندی‌های مختلفی از کارآفرینی ارائه داده‌اند که مهم‌ترین آنها عبارت‌اند از: الف) کارآفرینی فردی (مستقل): حالتی است که فردی کسب‌وکار مستقلی را ایجاد می‌کند یا نمایندگی آن را از طریق شناسایی فرصت و بسیج منابع و امکانات لازم به‌دست می‌آورد و تمرکز او بر نوآوری، توسعه فرایند، محصول یا خدمات جدید است؛ ب) کارآفرینی سازمانی یا درون‌سازمانی: پرورش رفتار کارآفرینانه در سازمانی که قبلاً تأسیس شده، و فرایندی است که محصولات (خدمات) یا فرایندهای نوآورانه با خلق فرهنگ کارآفرینانه در یک سازمان ایجاد می‌شود. در این نوع کارآفرینی، سازمان محیطی را فراهم می‌کند تا اعضا بتوانند در امور کارآفرینی مشارکت جویند و طی آن محصولات، خدمات یا فرایندی نوآورانه از طریق ایجاد فرهنگ کارآفرینانه به ظهور می‌رسد (۱). در دنیای امروز سازمان‌هایی موفق‌ترند که کارآفرینی کنند. طی فرایند کارآفرینی سازمانی، با نوآوری و خلاقیت می‌توان به توسعه و ارتقای سازمان کمک کرد. مفهوم کارآفرینی سازمانی، از طریق نوآوری، تغییر استراتژیک و مدیریت استراتژیک تکامل یافته است و بر فعالیت‌های کارآفرینانه در یک سازمان، به‌منظور افزایش عملکرد تمرکز دارد (۲۹، ۲۷). سازمان‌هایی که رفتارهای کارآفرینانه از خود بروز می‌دهند، حوزه‌های جدیدی از کسب‌وکار را کشف می‌کنند؛ همچنان که ممکن است فرایندهای جدیدی را به‌سوی کسب‌وکار و سازمانی که از قبل وجود داشته است، هدایت کنند. حرکت برخلاف رویه‌ها، استراتژی‌ها و الگوهای کسب‌وکار پیشین و نیز محیط اجرایی موجود، ماهیت سازمان‌های نوآور است. به بیان دیگر، کارآفرینی سازمانی در سازمان‌های از قبل تأسیس شده جاری می‌شود تا افراد آن سازمان، آزادانه اقدامات و ابتکارات خود را بدون در نظر گرفتن قوانین محدودکننده پی بگیرند (۳۰).

بسیاری از محققان بر این واقعیت تأکید دارند که اساساً کارآفرینی و رفتار کارآفرینانه در هر زمینه‌ای قابل پیگیری است. مهم‌ترین این زمینه‌ها عبارت‌اند از: کسب‌وکارهای بازرگانی و تجاری، امور

اجتماعی، امور علمی، هنری، ورزشی، امور اکتشافی و ماجراجویانه (۳۸). از آنجا که نوآوری و تغییر، عوامل کلیدی ورزش محسوب می‌شوند، ورزش فرایندی کارآفرینانه است. کارآفرینی جزء تفکیک‌ناپذیر مدیریت ورزشی است و مزایای رقابتی بسیاری را برای افراد و سازمان‌های ورزشی درگیر در این حوزه، ایجاد می‌کند (۳۴).

پیشتر، پژوهشگرانی ساختار سازمان تربیت بدنی را از منظر کارآفرینی سازمانی بررسی کرده بودند. نتایج نشان داد بین ساختار کارآفرینانه و تمامی ابعاد آن با اثربخشی سازمانی رابطه معنادار و مستقیم وجود دارد. همچنین میانگین اثربخشی سازمانی و ساختار کارآفرینانه و تمامی مؤلفه‌های آن به شکل معناداری از حد متوسط پایین‌تر است (۱۳). بین ساختار کارآفرینانه و تمامی ابعاد آن با کارآفرینی سازمانی رابطه معنادار و مستقیم وجود دارد. همچنین میانگین کارآفرینی سازمانی و ساختار کارآفرینانه و تمامی مؤلفه‌های آن به شکل معناداری از حد متوسط کمتر است (۱۲). یدالهی فارسی و همکاران (۱۳۹۰) به مطالعه موانع کارآفرینی در ورزش پرداختند. آنها دریافتند که میزان سرمایه‌گذاری زیرساختی دولت در ورزش، توجه به کیفیت محصولات و خدمات، میزان سرمایه‌گذاری زیربنایی دولت در ورزش، توجه به کیفیت محصولات و خدمات، میزان تشویق جو و فضای عمومی حاکم بر جامعه به خلق و اجرای ایده‌های جدید، میزان رقابت در بازار ورزشی (تولید تجهیزات ورزشی و باشگاه‌داری)، زیرساخت‌های کسب‌وکار (ارتباطات، حمل‌ونقل، خدمات بیمه و خدمات بانکی) موانع اصلی کارآفرینی در ورزش کشورند. محمدکاظمی و همکاران (۱۳۹۰) به شناسایی و تحلیل موانع رفتاری کارآفرینی سازمانی در وزارت ورزش و جوانان پرداختند. آنها نشان دادند که برخی از عوامل در ابعاد «سبک رهبری»، «فرهنگ سازمانی»، «ویژگی‌های شخصیتی مدیران»، «ویژگی‌های شخصیتی کارکنان» و «تضاد سازمانی»، موانع رفتاری کارآفرینی سازمانی در وزارت ورزش و جوانان‌اند. نتایج تحلیل‌های آماری نشان داد که موانع مورد بررسی در این سازمان موجب کاهش نوآوری شده است. با وجود این، تاکنون صرفاً عوامل و موانع محیطی تأثیرگذار بر کارآفرینی سازمانی در وزارت ورزش و جوانان بررسی نشده است. از این رو پژوهش حاضر با درک ضرورت و اهمیت کارآفرینی سازمانی برای وزارت ورزش و جوانان، سعی دارد موانع محیطی کارآفرینی سازمانی را از دیدگاه کارشناسان و کارشناسان ستادی وزارت ورزش و جوانان شناسایی کند و اولویت این موانع را از نگاه آنها بسنجد.

مروری بر ادبیات نظری و چارچوب مفهومی پژوهش

پدیده سازمان و مدیریت را می‌توان برحسب سه دسته عوامل رفتاری، ساختاری و زمینه‌ای بررسی و تجزیه و تحلیل کرد. در این پژوهش به منظور ایجاد چارچوبی مشخص از «مدل سه‌شاخگی» استفاده شد. در اصل پایگاه نظری پژوهش برآمده از مدل سه‌شاخگی است که بُعد محیطی آن برای این پژوهش لحاظ شده است. چارچوب نظری مزبور، ابزاری تحلیلی است که براساس آن می‌توان کلیه مطالعات و تئوری‌های سازمان و مدیریت را در سه حوزه بررسی کرد (۱۸).

شاخه ساختاری: دربرگیرنده تمام عناصر، عوامل و شرایط فیزیکی و غیرانسانی سازمان است که با نظم، قاعده و ترتیب خاص و به هم پیوسته، چارچوب، قالب، پوسته، بدنه یا هیكل فیزیکی و مادی سازمان را می‌سازند.

شاخه رفتاری: شامل عوامل انسانی و روابط انسانی در سازمان است که هنجارهای رفتاری، ارتباطات غیررسمی و الگوهای خاص به هم پیوسته و محتوای اصلی سازمان را تشکیل می‌دهند.

شاخه زمینه‌ای (محیطی): شرایط و عوامل محیطی برون سازمان که محیط سازمان را احاطه کرده‌اند، با سازمان تأثیر و تأثر متقابل دارند و از کنترل سازمان خارج‌اند (۱۷). شاخه محیطی مهم‌ترین و اصلی‌ترین شاخه است و نه تنها بقا و رشد دو شاخه دیگر وابسته به آن است، بلکه به وجود آوردن و دو شاخه دیگر در سازمان بوده و بقا و رشد سازمان به آن بستگی دارد (۱۸).

در بررسی عوامل محیطی سعی می‌شود روندها و رویدادهای خارج از کنترل یک سازمان منحصربه‌فرد، شناسایی و ارزیابی شود. هدف از بررسی عوامل محیطی، تهیه فهرستی نهایی است از فرصتهایی که می‌توان از آنها بهره‌برداری کرد و تهدیدهایی که می‌توان از آنها دوری جست (۹). نیروهای خارجی را می‌توان به پنج گروه طبقه‌بندی کرد: ۱. اقتصادی؛ ۲. اجتماعی، فرهنگی و بوم‌شناسی؛ ۳. سیاسی، دولتی و قانونی؛ ۴. فناوری؛ ۵. رقابتی.

در سال‌های اخیر، به دلایل متعدد، میزان علاقه و استقبال سازمان‌های دولتی از کارآفرینی سازمانی افزایش یافته، ولی موانع و مشکلاتی برای کارآفرین شدن سازمان وجود داشته است. براساس دیدگاه کورنوال و پرلن برخی از این موانع عبارت‌اند از: الف) کثرت و ابهام اهداف که موجب فلج شدن سازمان می‌شود؛ ب) در معرض دید بودن اقدام‌های مدیران دولتی و حساسیت زیاد نسبت به آنها که در نتیجه آن رفتار مدیران دولتی محافظه‌کارانه می‌شود؛ ج) سیستم‌های پاداش نامناسب که سبب بی‌انگیزگی کارکنان می‌شود؛ د) قیدوبندهای مربوط به خط‌مشی‌ها و سیاست‌های پرسنلی که به کاهش توانایی مدیران برای انگیزش

زیردستان منجر می‌شود (۳۵). در خلال منابع علمی و کتابخانه‌ای پژوهش‌هایی با محوریت شناسایی و بررسی موانع محیطی کارآفرینی سازمانی در دیگر سازمان‌ها صورت گرفته است. موانع محیطی منشأ برون‌سازمانی دارند (۲). انصاری و فکور (۱۳۹۳) در زمینه رتبه‌بندی موانع محیطی نشان دادند مؤلفه‌های کمبود آموزش‌ها و مهارت‌های کارآفرینی، تأمین نشدن منابع مالی، نبود نگرش‌های اجتماعی و فرهنگی مثبت به کارآفرینی، نداشتن دسترسی به دانش و فناوری، ضعف سیاست‌ها و برنامه‌های حمایتی دولتی، باز نبودن بازار و قوانین و مقررات، به‌ترتیب اهمیت عوامل محیطی بازدارنده دانشجویان و دانش‌آموختگان جوان ایرانی در تأسیس بنگاه کسب‌وکار را تشکیل می‌دهند. یدالهی فارسی و همکاران (۱۳۹۰) دریافته‌اند که میزان سرمایه‌گذاری زیربنایی دولت در ورزش، توجه به کیفیت محصولات و خدمات، میزان تشویق جو و فضای عمومی حاکم بر جامعه به خلق و اجرای ایده‌های جدید، میزان رقابت در بازار ورزشی (تولید تجهیزات ورزشی و باشگاه‌داری)، زیرساخت‌های کسب‌وکار (ارتباطات، حمل‌ونقل، خدمات بیمه و خدمات بانکی) موانع اصلی کارآفرینی در ورزش کشورند. ربیعی و نیک‌روش (۱۳۹۰) بیان کردند که سیاست‌های دولت، حمایت‌های مالی، انتقال تحقیق و توسعه، زیرساخت‌های تجاری، هنجارهای اجتماعی، فضای آزاد بازار، تعلیم و آموزش، برنامه‌های دولتی، زیرساخت‌های فیزیکی در توسعه کارآفرینی تأثیر دارند. الهی و همکاران (۱۳۸۹) در پژوهشی، نقش موانع محیطی را در توسعه نیافتن صنعت باشگاه‌داری حرفه‌ای فوتبال ایران چشمگیر عنوان کردند و در بین پنج عامل اصلی محدودکننده، عوامل محیطی همچون شرایط اقتصاد کلان کشور و نیز مشکلات حقوقی-قانونی را برشمردند. برخی پژوهش‌ها عواملی همچون نبود رقابت، نداشتن اختیار سیاست‌گذاری و تعیین مأموریت توسط مدیران، و وجود گروه‌های ذی‌نفع متعدد (۱۴) را موانع محیطی در برابر کارآفرینی سازمانی قلمداد کرده‌اند. اعرابی و سرمد سعیدی (۱۳۸۳) در پژوهشی موانع محیطی را با عناوین تجار، رقبای واحدهای توزیع خدمات، مشتریان (موانع مستقیم) و اقتصادی، فرهنگی-اجتماعی، سیاسی-قانونی، جمعیتی و تکنولوژیکی (موانع غیرمستقیم) طبقه‌بندی می‌کنند. حسینی‌نیا^۱ و همکاران (۲۰۱۵) سه عامل را به‌عنوان موانع محیطی کارآفرینی سازمانی بررسی کردند (سطح ارتباط با دولت، مشتریان و محیط). در این پژوهش عوامل ارتباط با محیط و دولت ارتباط معناداری با کارآفرینی سازمانی در مورد مطالعه (دانشگاه تهران) داشته است. بریزک^۲ (۲۰۱۴) اشاره می‌کند که عامل کنترل در قالب سیاست‌ها، رویه‌ها و قوانین می‌تواند نقش دوگانه در برابر کارآفرینی سازمانی داشته باشد؛ یا مانع بروز کارآفرینی سازمانی

1. Hosseini-Nia

2. Brizek

شود یا رفتارهای کارآفرینانه را تسهیل کند. مندعلی‌زاده^۱ و همکاران (۲۰۱۳) عوامل کاهنده‌ای را در برابر توسعه کارآفرینی در ورزش ایران شناسایی کرده‌اند، از جمله: همخوان نبودن مشاغل و مهارت‌ها در سازمان‌های ورزشی، هماهنگ نبودن سیاست‌های ورزش ایران، شکاف بین برنامه‌ریزی ورزشی و عملکرد در سازمان‌های دولتی و خصوصی، ضعف بودن روحیه کارآفرینی در مدیریت ورزشی کشور، کمبود واحدهای تحقیق و توسعه در سازمان‌های ورزشی، کمبود ارتباط سازمان‌های ورزشی و مراکز کارآفرینی، کمبود تمرین کارآفرینی در جامعه ورزش، رویکرد اقتصاد سنتی، کمبود سرمایه‌گذاری خارجی و ناکارآمد بودن سیاست‌های بخش خصوصی. مقیمی^۲ (۲۰۰۶) از الگویی استفاده می‌کند که موانع را در سه شاخه ساختاری، رفتاری و محیطی طبقه‌بندی کرده و در شاخه محیطی ابعاد سیاسی-قانونی، اقتصادی، اجتماعی، فناوری و بین‌الملل را تعریف می‌کند و از این طریق به شناسایی موانع محیطی در شرکت‌های دولتی ایران می‌پردازد. گویه‌های شاخه محیطی شامل مواردی زیرند: مشکلات قوانین صادرات، مشکلات ارز، قوانین کار، مشکلات قوانین تجارت، میزان حمایت از بخش خصوصی، کمبود قوانین مالکیت فکری و ثبت اختراعات، بی‌ثباتی در قوانین دولتی در بخش امور شرکت‌ها، نبود امنیت اقتصادی به‌منظور سرمایه‌گذاری بخش خصوصی و دخالت سازمان‌ها یا گروه‌های غیررسمی خارج از سازمان در امور، تناقضات قانونی حاکم بر امور سازمان‌ها، کم‌توجهی به برخی حقوق اجتماعی، کمبود فرهنگ کارآفرینی در جامعه، عدم شناسایی یا معرفی کارآفرینان موفق، بی‌توجهی به فرهنگ کار در جامعه، عدم تمرین کارآفرینی در خانواده‌های ایرانی، وجود روحیه خودمحوری در بین افراد، کمبود ترویج ابتکارات اثربخش توسط رسانه‌های جمعی، کمبود تمرینات کارآفرینانه در دانشگاه‌ها، مقاومت اجتماعی در برابر تغییرات، کمبود بازخورد و ارزیابی عملکرد در جامعه، ناکافی بودن سرمایه‌گذاری‌های زیرساختی دولت در بخش صنعت، عدم همکاری تأمین‌کنندگان مواد اولیه با شرکت‌ها، ناکافی بودن حمایت بانک‌ها و مؤسسات عالی از شرکت‌های صنعتی، بالا بودن سود وام‌های بانکی، عدم تأمین منابع ارزی مورد نیاز شرکت‌ها از سوی دولت، پایین بودن سطح رفاه و درآمد، بی‌توجهی شرکت‌ها به تولید محصولات باکیفیت، توسعه فناوری شرکت‌های رقیب، بی‌توجهی به ورود فناوری مرتبط با صنعت به کشور و عدم انتقال دانش و تجربیات بین شرکت‌های صنعتی.

براساس مطالب مذکور و چارچوب مفهومی اتخاذشده، این پژوهش با سؤالاتی مواجه است:

1. Monadalizade
2. Moghimi

- آیا بین موانع سیاسی و قانونی و کارآفرینی سازمانی در وزارت ورزش و جوانان رابطه معناداری وجود دارد؟
- آیا بین موانع اقتصادی و کارآفرینی سازمانی در وزارت ورزش و جوانان رابطه معناداری وجود دارد؟
- آیا بین موانع فرهنگی-اجتماعی و کارآفرینی سازمانی در وزارت ورزش و جوانان رابطه معناداری وجود دارد؟
- آیا بین موانع فناورانه و کارآفرینی سازمانی در وزارت ورزش و جوانان رابطه معناداری وجود دارد؟
- آیا بین موانع بین‌المللی و کارآفرینی سازمانی در وزارت ورزش و جوانان رابطه معناداری وجود دارد؟

روش‌شناسی پژوهش

روش گردآوری اطلاعات

در این پژوهش، به‌منظور بررسی مبانی نظری، از روش جمع‌آوری اطلاعات کتابخانه‌ای استفاده شد؛ بدین ترتیب که با مراجعه به کتاب‌های مربوط، مجلات پژوهشی، پایگاه‌های علمی تحت وب، پایان‌نامه‌ها، آرشيو وزارت ورزش و جوانان و ...، اطلاعات مورد نظر جمع‌آوری شد. در بخش میدانی نیز ابتدا در فرایند مصاحبه با خبرگان، ابعاد و مؤلفه‌های موانع محیطی، شناسایی شده و در ادامه براساس آن ابزار اندازه‌گیری کمی برای مشخص کردن وزن و اهمیت هر یک از این مؤلفه‌ها در وزارت ورزش و جوانان تهیه شد. در پژوهش حاضر به‌منظور گردآوری داده‌ها از روش تحقیق آمیخته نوع اول (کیفی-کمی) استفاده شد. تحقیق آمیخته شواهد بیشتری را برای درک بهتر پدیده‌ها به‌دست می‌دهد و محدودیت تحقیق منحصراً کمی یا کیفی را ندارد. جامعه آماری: جامعه آماری پژوهش در بخش کمی، کارشناسان مسئول و کارشناسان حوزه ستادی وزارت ورزش و جوانان کشورند که نمونه‌هایی از آنها برای مصاحبه و تکمیل پرسشنامه انتخاب شدند (حجم کل جامعه در زمان پژوهش ۲۹۹ بود) و در بخش کیفی نخبگان حوزه مدیریت ورزشی، استادان رشته کارآفرینی بودند.

حجم نمونه

الف) حجم نمونه کیفی

نمونه‌ها براساس تنوع داده‌ها تا مرحله اشباع مطالعه می‌شوند. بنابراین با توجه به اصل کفایت داده‌ها، تا جایی ادامه می‌دهیم که حجم نمونه طی فرایند تحقیق و براساس حصول کفایت یا اشباع اطلاعاتی/نظری تعیین شود. در این پژوهش با توجه به ویژگی‌های جامعه مورد مطالعه و خبرگان فهرستی از مصاحبه‌شوندگان تهیه شد. تعداد مصاحبه‌شوندگان ۱۵ نفر بود. مصاحبه با خبرگان مدیریت ورزشی و کارآفرینی و نیز کارشناسان وزارت ورزش و جوانان تا جایی انجام گرفت که پاسخ‌های دریافتی تکرار شدند و مصاحبه‌های بعدی برای اطمینان از به اشباع رسیدن پژوهش از لحاظ تئوریک انجام گرفتند. بنابراین حجم نمونه کیفی این پژوهش ۱۵ نفر است.

ب) حجم نمونه کمی

به‌منظور تعیین حجم نمونه کمی می‌توان از فرمول کوکران بهره برد (۱۱). با لحاظ داشتن حجم کل جامعه مورد مطالعه و نیز استفاده از فرمول کوکران حجم نمونه کمی این پژوهش حداقل ۹۹ نفر است.

ابزار گردآوری اطلاعات

برای گردآوری داده‌ها در بخش کیفی از مصاحبه نیمه‌ساختاریافته و در بخش کمی از پرسشنامه محقق‌ساخته استفاده شد. علاوه بر این، ضریب آلفای کرونباخ برای تعیین پایایی سنج‌ها برابر با ۰/۹۵۱ بوده که بنا به نظر مؤمنی و فعال قیومی (۱۳۸۶) این عدد نشان‌دهنده پایایی بسیار خوب پرسشنامه است.

روش‌های تجزیه و تحلیل داده‌ها

در بخش تحلیل کیفی، از کدگذاری باز و محوری استفاده شد و براساس آن، مفاهیم و مقوله‌هایی که بیانگر موانع محیطی کارآفرینی سازمانی در وزارت ورزش و جوانان است، شناسایی و سپس در قالب ابزار کمی، بررسی شد. در بخش کمی، به‌منظور تحلیل داده‌ها از شاخص‌های آماری توصیفی و استنباطی، استفاده شد. به‌منظور تحلیل استنباطی داده‌های تحقیق، ابتدا اولویت نسبی هر یک از این عوامل با استفاده از آزمون فریدمن بررسی شد. از آزمون همبستگی اسپیرمن به‌منظور تحلیل رابطه

همبستگی بین سازه‌های تحقیق بهره برده شد. تحلیل عاملی تأییدی سازه‌های تحقیق با رویکرد پی.ال.اس^۱ انجام یافت.

یافته‌های پژوهش

نتایج توصیفی پژوهش (جدول ۱) در بخش کیفی نشان داد که در بین ۱۰ مصاحبه‌شونده، کثرت صاحب‌نظران با گروه مردان (۸۰ درصد) بود. ۴۰ درصد از آنها دارای مدرک دکتری بودند. میانگین سنی آنها ۴۲/۲ سال بود. شاخص‌های سابقه کارآفرینی سازمانی بیانگر آشنایی با حوزه مورد مطالعه در نزد مصاحبه‌شوندگان بود.

جدول ۱. ویژگی‌های جمعیت‌شناختی نمونه در بخش کیفی

سابقه کارآفرینی سازمانی	سابقه تدریس کارآفرینی	۴۰ درصد
	سابقه فعالیت در حوزه مدیریت ورزش	۹۰ درصد
	دارای تحقیقات در زمینه کارآفرینی سازمانی	۳۰ درصد
جنسیت	زن	۲۰ درصد
	مرد	۸۰ درصد
سطح تحصیلات	دکتری	۴۰ درصد
	فوق لیسانس	۳۰ درصد
	لیسانس	۳۰ درصد
سن	۳۰ تا ۴۰	۶۰ درصد
	۴۰ تا ۵۰	۲۰ درصد
	۵۱ تا ۶۰	۲۰ درصد

نتایج بررسی توصیفی پرسش‌شوندگان نشان داد که در بین ۱۱۵ پرسش‌شونده، بیشتر پاسخ‌دهندگان (۵۴/۸ درصد) از جامعه زنان بودند، و در بین زنان و مردان، طبقه سنی ۳۲ تا ۳۹ سال بیشترین کثرت را داشتند (۳۴/۸ درصد). وضعیت استخدامی بیشتر پاسخ‌دهندگان (۴۷/۷ درصد) رسمی، ۳۰/۴ درصد قراردادی و ۱۸/۳ درصد پیمانی است. بیشتر پاسخ‌دهندگان (۲۵/۲ درصد) بین ۶ تا ۱۰ سال سابقه خدمت داشتند. در بین ۱۱۵ پرسش‌شونده، بیشتر پاسخ‌دهندگان (بیش از ۶۴ درصد) دارای مدرک لیسانس یا کارشناسی، و ۱۴/۸ درصد فوق لیسانس بودند. ۳/۵ درصد افراد تحصیلات عالی دکتری داشتند. بیشتر پاسخ‌دهندگان (۵۲/۲ درصد) تحصیلکرده رشته علوم انسانی بودند (علوم تجربی ۲۰/۹ درصد) و فنی-مهندسی (۱۶/۵ درصد).

1. PLS(Partial Least Squares)

به منظور تعیین اولویت نسبی هر یک از موانع از آزمون ناپارامتریک تحلیل واریانس فریدمن استفاده شد؛ آزمون ناپارامتریک تحلیل واریانس فریدمن برای تعیین اولویت نسبی این عوامل به کار می‌رود. عدد معناداری برای آزمون فریدمن برابر با $0/01$ و کوچک‌تر از $0/05$ است. این عدد نشان می‌دهد که این عوامل را نمی‌توان از نظر میانگین با یکدیگر برابر دانست، بنابراین در جدول ۳، اولویت نسبی این عوامل ارائه شده است. مطابق با یافته‌های تحقیق حاضر، در بین موانع محیطی کارآفرینی سازمانی در وزارت ورزش و جوانان، ضعف سیستم اطلاعات مدیریت ورزشی و نظام ملی جمع‌آوری، پردازش و توزیع اطلاعات ورزشی بالاترین اولویت، و عدم تعهد به اجرای قوانین مالکیت معنوی (واگذاری حق لیسانس، حق انصاری محصولات و کالاهای ورزشی) در عرصه ورزش کشور، کمترین اولویت را دارد.

پس از مشخص شدن اولویت نسبی موانع محیطی کارآفرینی سازمانی در وزارت ورزش و جوانان، موانع زیربنایی (سازه‌ها) و میزان تعیین‌کنندگی هر یک از آنها در سازه‌های مربوط تعیین شد. با توجه به اینکه در الگوی تحقیق براساس مدل مقیمی (۲۰۰۶)، موانع سیاسی - قانونی، موانع اقتصادی، موانع فرهنگی - اجتماعی، موانع فناورانه و موانع بین‌المللی، سازه‌های اصلی مدل در نظر گرفته شده‌اند، از تحلیل عاملی تأییدی برای تعیین بار عاملی هر یک از موانع در سازه‌های مربوط استفاده می‌کنیم. جدول ۳، بار عاملی هر یک از مؤلفه‌ها را در سازه مربوط نشان می‌دهد. مطابق با یافته‌های این بخش، در سازه موانع سیاسی و قانونی، بی‌توجهی به توسعه تعاونی‌های ورزشی و حمایت از آنها در راستای پیشرفت ورزش (با بار عاملی $0/791 = \lambda$)، عدم تعهد به اجرای قوانین مالکیت معنوی (واگذاری حق لیسانس، حق انصاری محصولات و کالاهای ورزشی) در عرصه ورزش کشور ($0/373 = \lambda$)، مانعی است که بار عاملی کمتری نسبت به سایر موانع در این گروه دارد. در بین گروه دوم موانع (موانع اقتصادی)، افزایش جمعیت بیکار نسبت به افراد فعال در جامعه ورزش کشور بالاترین ($0/719 = \lambda$)، و کاهش میزان درآمد نسبت به افزایش قیمت‌ها، پایین‌ترین ($0/382 = \lambda$) تبیین‌کنندگی را دارد. در بین موانع فرهنگی - اجتماعی نیز به کارگیری افراد با تحصیلات و مهارت‌های غیرمرتبط دارای بیشترین بار عاملی ($0/726 = \lambda$)، و نداشتن تمرین برای ایجاد فرهنگ کارآفرینی در خانواده‌های ایرانی، دارای کمترین بار عاملی ($0/338 = \lambda$) است. بررسی موانع فناورانه کارآفرینی سازمانی در وزارت ورزش و جوانان، همچنین مشخص کرد که عدم ملاحظه در انتقال و بهره‌گیری از دانش و فناوری‌های ورزشی روز دنیا به کشور، دارای بیشترین تبیین‌کنندگی ($0/693 = \lambda$) و استفاده نامناسب ورزش کشور از پیشرفت فناوری سایر بخش‌های صنعت، دارای کمترین بار عاملی است ($0/486 = \lambda$). در نهایت در بین مؤلفه‌های

تشکیل‌دهنده سازه موانع بین‌المللی کارآفرینی سازمانی در وزارت ورزش و جوانان، قدرت تبیین‌کنندگی متغیر «نبود بستریهای لازم برای دریافت میزبانی رویدادهای بزرگ بین‌المللی» بالاترین ($\lambda = 0/816$) و عدم بسترسازی برای ارتقای جایگاه مدیریت و عضویت در سازمان و فدراسیون‌های بین‌المللی، کمترین ($\lambda = 0/572$) است.

جدول ۲. اولویت نسبی موانع محیطی کارآفرینی سازمانی در وزارت ورزش و جوانان براساس رتبه میانگین و بار عاملی موانع در هر یک از سازه‌های تحقیق

اولویت مانع در سازه	بار عاملی	اولویت نسبی	رتبه میانگین	مؤلفه‌ها	پرسش‌ها (Q)	سرفصل موانع (سازه)
۱۲	۰/۵۷۳	۴۳	۱۷/۴۸	کمبود نظام ارزیابی و نظارت منسجم در بخش تربیت بدنی کشور	۱	سیاسی - قانونی
۲	۰/۷۸	۴	۳۲/۷۶	ضعف فرایند قانونگذاری در امور استخدامی و خدمات حمایتی کارکنان	۲	
۴	۰/۷۰۳	۸	۲۹/۱	ورود مدیران ناآشنا با مدیریت ورزشی و سیاسیون به عرصه مدیریت ورزش کشور	۳	
۱	۰/۷۹۱	۱۴	۲۵/۹۵	بی‌توجهی به توسعه تعاونی‌های ورزشی و حمایت از آنها در راستای پیشرفت ورزش	۴	
۳	۰/۷۱۲	۲۶	۲۳/۲۸	عدم تأمین و توزیع متوازن امکانات و تأسیسات ورزش کشور	۵	
۱۳	۰/۵۶۷	۱۱	۲۶/۳۶	کمبود قوانین حمایتی لازم در جهت پشتیبانی لازم از کارآفرینی بانوان، در سطح ورزش کشور	۶	
۱۰	۰/۶۲۴	۹	۲۸/۹۶	کمبود قوانینی که به کاهش هزینه‌های ورزش و افزایش امکان دسترسی عمومی به ورزش منجر شود	۷	
۵	۰/۶۹۴	۱۵	۲۵/۷۸	عدم ثبات مدیریت در بخش ورزش کشور، تحت تأثیر تغییرات سیاسی	۸	
۷	۰/۶۹۲	۲۴	۲۳/۴۴	عدم التزام به اجرای دقیق قوانین مالکیت خصوصی به‌منظور سرمایه‌گذاری‌های جدید در سازمان	۹	

ادامه جدول ۲. اولویت نسبی موانع محیطی کارآفرینی سازمانی در وزارت ورزش و جوانان براساس رتبه میانگین و بار عاملی موانع در هر یک از سازه‌های تحقیق

اولویت مانع در سازه	بار عاملی	اولویت نسبی	رتبه میانگین	مؤلفه‌ها	پرسش‌ها (Q)	سرفصل موانع (سازه)
۱۱	۰/۶۱۲	۲۹	۲۲/۵۱	پیچیدگی‌های قوانین تجارت (مانند واردات و صادرات کالاهای ورزشی) در برابر سازمان تربیت بدنی	۱۰	سیاسی - قانونی
۱۴	۰/۳۷۳	۴۷	۱۴/۴۶	نداشتن تعهد به اجرای قوانین مالکیت فکری (واگذاری حق لیسانس، حق انحصاری محصولات و کالاهای ورزشی) در عرصه ورزش کشور	۱۱	
۸	۰/۶۸۳	۴۱	۱۸/۴۹	دخالت گروه‌های غیررسمی خارج از سازمان تربیت بدنی در امور سازمانی و واحدهای تابعه	۱۲	
۹	۰/۶۵۱	۲۸	۲۳/۱۱	کمبود نقش نهادهای غیردولتی در اداره امور ورزشی و ارائه خدمات و کالاهای ورزشی	۱۳	
۶	۰/۶۹۳	۱۰	۲۶/۶	عدم تصویب و تخصیص بودجه مناسب در بخش ورزش کشور	۱۴	
۱۲	۰/۳۸۲	۱۳	۲۶/۱۴	کاهش میزان سرانه درآمد	۱۵	
۶	۰/۶۴۹	۲۱	۲۴/۲۳	کاهش ارزش پول ملی کشور در مقایسه با ارزش پول سایر کشورها	۱۶	
۳	۰/۶۷۹	۲	۳۵/۰۹	توزیع نامناسب اعتبار و بودجه به‌منظور توسعه بخش‌های مختلف ورزش (ورزش تربیتی، همگانی، قهرمانی، حرفه‌ای)	۱۷	
۲	۰/۷۰۹	۵	۳۰/۷۲	کمبود زیرساخت‌های امنیت اقتصادی به‌منظور جذب سرمایه‌گذاری داخلی و خارجی	۱۸	
۴	۰/۶۷۲	۴۲	۱۸/۴۵	افزایش نرخ بهره و بالا رفتن هزینه تأمین وجه (پول) به‌منظور سرمایه‌گذاری	۱۹	
۱	۰/۷۱۹	۲۷	۲۳/۲۲	افزایش جمعیت بیکار نسبت به افراد فعال در جامعه ورزش کشور	۲۰	
۸	۰/۵۹۴	۳۱	۲۲/۰۴	ناکافی بودن سرمایه‌گذاری زیرساختی دولت در بخش ورزش کشور	۲۱	
۱۱	۰/۴۷۳	۱۶	۲۵/۶۲	کمبود توصیف فرصت‌های مناسب کسب‌وکار از سوی سازمان، برای حضور بخش خصوصی	۲۲	
۵	۰/۶۵۵	۳۴	۲۱/۶۹	ناچیز بودن اعتبارات بخش تربیت بدنی نسبت به اعتبارات کل کشور	۲۳	
۱۰	۰/۴۸۳	۲۲	۲۴/۲۱	کمبود تسهیلات مالی مناسب برای حضور کارآفرینان ورزشی	۲۴	
۷	۰/۶۲	۲۰	۲۴/۲۶	عدم تسریع در اجرای اصل ۴۴ قانون اساسی	۲۵	
۹	۰/۵۲۵	۳	۳۴/۰۳	وابستگی شدید بخش تربیت بدنی به منابع مالی دولت	۲۶	

اقتصادی

ادامه جدول ۲. اولویت نسبی موانع محیطی کارآفرینی سازمانی در وزارت ورزش و جوانان براساس رتبه میانگین و بار عاملی موانع در هر یک از سازه‌های تحقیق

اولویت مانع در سازه	بار عاملی	اولویت نسبی	رتبه میانگین	مؤلفه‌ها	پرسش‌ها (Q)	سرفصل موانع (سازه)
۷	۰/۵۷۲	۲۳	۲۴/۱	کمبود برنامه تمرینات کارآفرینانه مناسب در دانشکده‌های تربیت بدنی	۲۷	فرهنگی-اجتماعی فناورانه
۵	۰/۶۴۳	۳۸	۱۹/۷۲	کمبود برنامه‌های اثربخش، به‌منظور ترویج کارآفرینی در رسانه‌های گروهی	۲۸	
۸	۰/۳۴۴	۴۵	۱۶/۴۳	عدم شناسایی یا معرفی کارآفرینان ورزشی موفق	۲۹	
۹	۰/۳۳۸	۱۸	۲۴/۹۹	نداشتن تمرین برای ایجاد فرهنگ کارآفرینی در خانواده‌های ایرانی	۳۰	
۳	۰/۶۶۱	۱۹	۲۴/۶۲	نبود الگوی مناسب در جهت شناسایی نیازهای متقاضیان امور ورزشی	۳۱	
۲	۰/۷۲۵	۳۳	۲۱/۷	کمبود فرهنگ و آموزش مشارکت‌های اجتماعی داوطلبانه در ورزش	۳۲	
۱	۰/۷۲۶	۴۰	۱۸/۵۶	به‌کارگیری افراد با تحصیلات و مهارت‌های غیرمرتبط	۳۳	
۴	۰/۶۴۶	۳۵	۲۱/۶	بی‌توجهی به نقش زنان و گسترش مشارکت آنان در فعالیت‌های ورزشی	۳۴	
۶	۰/۶۱۶	۳۰	۲۲/۳۶	ورود زنان در عرصه مدیریت ورزشی کشور	۳۵	
۳	۰/۶۳۳	۳۹	۱۹/۶۴	نبود نظام جامع جهت‌دهنده به پژوهش‌های فناوری‌محور در وزارت ورزش و جوانان	۳۶	
۱	۰/۶۹۳	۲۵	۲۳/۴۳	عدم ملاحظه در انتقال و بهره‌گیری از دانش و فناوری‌های ورزشی روز دنیا به کشور	۳۷	
۵	۰/۴۸۶	۴۶	۱۵/۹۸	استفاده نامناسب ورزش کشور از پیشرفت فناوری سایر بخش‌های صنعت	۳۸	
۲	۰/۶۴۱	۱۷	۲۵/۶۲	نداشتن دسترسی یکسان به فناوری‌های نوین ورزشی در استان‌های کشور	۳۹	
۴	۰/۶۲۹	۱	۳۵/۳۳	ضعف سیستم اطلاعات مدیریت ورزشی و نظام ملی جمع‌آوری، پردازش و توزیع اطلاعات ورزشی	۴۰	

ادامه جدول ۲. اولویت نسبی موانع محیطی کارآفرینی سازمانی در وزارت ورزش و جوانان براساس رتبه میانگین و بار عاملی موانع در هر یک از سازه‌های تحقیق

اولویت موانع در سازه	بار عاملی	اولویت نسبی	رتبه میانگین	مؤلفه‌ها	پرسش‌ها (Q)	سرفصل موانع (سازه)
۲	۰ / ۸۱۱	۶	۳۰ / ۰۷	کمبود ارتباطات بین‌المللی، تحت تأثیر تحریم‌های سیاسی	۴۱	بین‌المللی
۴	۰ / ۷۳۳	۳۷	۲۰ / ۸۷	عدم تقویت فعالیت‌های مشترک ورزشی در سطح منطقه‌ای و بین‌المللی	۴۲	
۳	۰ / ۷۴۳	۳۶	۲۰ / ۸۸	عدم بهره‌گیری از تجربیات علمی و عملی - ورزش سایر کشورها نبود بسترهای لازم برای دریافت	۴۳	
۱	۰ / ۸۱۶	۳۲	۲۱ / ۹۴	میزبانی رویدادهای بزرگ بین‌المللی	۴۴	
۶	۰ / ۶۵۲	۴۴	۱۶ / ۷۹	تأثیر تحریم‌های اقتصادی بین‌المللی، که مانع ورود دانش و تجهیزات مدرن ورزشی می‌شوند	۴۵	
۷	۰ / ۵۷۲	۷	۲۹ / ۱۳	عدم بسترسازی برای ارتقای جایگاه مدیریت و عضویت در سازمان و فدراسیون‌های بین‌المللی	۴۶	
۵	۰ / ۷۱۸	۱۲	۲۶ / ۲۷	وجود برخی قوانین بین‌المللی که متأثر از تفاوت‌های مذهبی است (همچون منع حجاب)	۴۷	

پس از تعیین عواملی که بیشترین تبیین‌کنندگی را در سازه‌های تحقیق داشتند، ارتباط بین این عوامل بررسی شد. به‌منظور بررسی ارتباط بین سازه‌های تحقیق، ابتدا وجود رابطه تغییرات همزمان بین متغیرهای تحقیق آزمون می‌شود. با توجه به برخورداری متغیرهای این تحقیق از مقیاس ترتیبی و رویکرد ناپارامتریک برای تحلیل آنها، به این منظور از آزمون همبستگی اسپیرمن استفاده شد. نتایج آزمون مذکور در جدول ۳ ارائه شده است.

جدول ۳. ضرایب همبستگی بین سازه‌های تحقیق

سازه	موانع سیاسی-قانونی	موانع اقتصادی	موانع فرهنگی-اجتماعی	موانع فناورانه	موانع بین‌المللی
موانع اقتصادی	**۰/۶۷۷				
موانع فرهنگی-اجتماعی	**۰/۵۵۳	**۰/۵۱۶			
موانع فناورانه	**۰/۵۷۲	**۰/۵۷۲	**۰/۶۰۵		
موانع بین‌المللی	**۰/۵۹۲	**۰/۷۱۹	**۰/۵۴۱	**۰/۵۵۲	
کارآفرینی سازمانی	**۰/۴۷۹	**۰/۵۹۹	**۰/۵۹۳	**۰/۶۳۲	**۰/۶۶۶

** همبستگی معتبر در سطح اطمینان ۹۹ درصد (دو دنباله)

مطابق نتایج آزمون همبستگی اسپیرمن، بین تمامی موانع کارآفرینی سازمانی در وزارت ورزش و جوانان با یکدیگر همبستگی مثبت و معنادار وجود دارد. از طرفی بین موانع مذکور با کارآفرینی سازمانی در وزارت ورزش و جوانان، همبستگی منفی وجود دارد. بنابراین، در ادامه، وجود رابطه علی بین موانع کارآفرینی سازمانی و کارآفرینی سازمانی در وزارت ورزش و جوانان بررسی می‌شود. به‌منظور بررسی وجود روابط علی بین موانع محیطی کارآفرینی سازمانی و کارآفرینی سازمانی در وزارت ورزش و جوانان از نتایج نرم‌افزار PLS استفاده شد. خلاصه نتایج این نرم‌افزار در جدول ۴ ارائه شده است.

جدول ۴. نتایج آزمون PLS

ردیف	متغیر مستقل	متغیر وابسته	عدد معناداری	بتا
۱	موانع سیاسی و قانونی	کارآفرینی سازمانی	۳ / ۳۱۲	-۰/۲۱۶
۲	موانع اقتصادی	کارآفرینی سازمانی	۲ / ۰۲۲	-۰/۰۹۲
۳	موانع فرهنگی-اجتماعی	کارآفرینی سازمانی	۲ / ۱۹۶	-۰/۱۱۲
۴	موانع فناورانه	کارآفرینی سازمانی	۳ / ۷۶۲	-۰/۱۴۹
۵	موانع بین‌المللی	کارآفرینی سازمانی	۶ / ۶۰۲	-۰/۴۲۸

با توجه به نتایج آزمون PLS و در نظر گرفتن «بتا» و «عدد معناداری» می‌توان به سؤالات پژوهش این‌گونه پاسخ داد که بین هر یک از مؤلفه‌های محیطی این پژوهش (موانع سیاسی و قانونی، موانع اقتصادی، موانع فرهنگی-اجتماعی، فناورانه و بین‌المللی) و کارآفرینی سازمانی ارتباط معنادار و سوء وجود دارد که در بخش پایانی به آن خواهیم پرداخت.

جمع‌بندی، بحث و نتیجه‌گیری

بررسی رابطه علی بین موانع و کارآفرینی سازمانی نشان داد که تمامی این عوامل پنج‌گانه، تأثیر معنادار و منفی بر کارآفرینی سازمانی وزارت ورزش و جوانان دارند و تمامی مفروضات پژوهش تأیید شدند؛ این نتایج با نتایج پژوهش مقیمی (۲۰۰۶) همخوانی دارد، اما با نتایج پژوهش یدالهی فارسی و همکاران (۱۳۹۰) مطابقت ندارد. به نظر می‌رسد که علت عدم تطابق یافته‌های این پژوهش با نتایج پژوهش یدالهی فارسی و همکاران تفاوت در مدل مفهومی پژوهش و سؤال‌های برخاسته از آن باشد. بنابراین محققان باید به بررسی میزان تفاوت نتایج در سازمان‌های مشابه ولی با رویکردهای متفاوت بپردازند.

بر مبنای تحلیل صورت‌گرفته در زمینه اطلاعات به‌دست‌آمده از نمونه جامعه مورد پژوهش، کارشناسان و کارشناسان ستادی وزارت ورزش و جوانان، به‌ترتیب اولویت، تأثیر مؤلفه‌های برشمرده در سازه‌های بین‌المللی، فناوریانه، سیاسی-قانونی، فرهنگی-اجتماعی و اقتصادی را مهم‌ترین موانع محیطی کارآفرینی سازمانی در ورزش و جوانان قلمداد کرده‌اند. این در حالی است که تحلیل محتوای کلامی در بخش کیفی پژوهش نشان از آن داشت که خبرگان این حوزه معتقدند موانع فرهنگی-اجتماعی، پیش از موانع سیاسی-قانونی، اقتصادی، فناوریانه و بین‌المللی از بروز رویه‌ها، فرایندها و ساختارهای جدید به‌منظور خلق ارزش اقتصادی و سازمانی در وزارت ورزش و جوانان، ممانعت به‌عمل می‌آورند. به‌نظر می‌رسد که اختلاف حاصل از این قیاس ناشی از تفاوت درک نمونه جامعه آماری پژوهش و نخبگان این حوزه نسبت به جایگاه (ارتباط ساختاری)، فرصت‌ها و تهدیدات (موانع) کارآفرینی سازمانی در وزارت ورزش و جوانان باشد؛ از این رو پیشنهاد می‌شود به‌منظور دریافت بهتر پژوهش‌های متقنی در این زمینه صورت گیرد.

نتایج پژوهش در بُعد موانع سیاسی-قانونی مبین این امر بود که بی‌توجهی حقوقی و قانونی به توسعه تعاونی‌های ورزشی و حمایت از آنها در راستای پیشرفت ورزش، ضعف فرایند قانونگذاری در امور استخدامی و خدمات حمایتی کارکنان، کمبود قوانین در راستای تأمین و توزیع متوازن امکانات و تأسیسات ورزش کشور، ورود مدیران ناآشنا با مدیریت ورزشی و سیاسیون به عرصه مدیریت ورزش کشور، عاملیت قوی ($\lambda > 0/7$) در ممانعت از بروز کارآفرینی سازمانی در وزارت ورزش و جوانان داشته‌اند. بیشتر انصاری و فکوری (۱۳۹۳)، ربیعی و نیک‌روش (۱۳۹۰) و الهی و همکاران (۱۳۸۹) ضعف در سیاست‌های دولت و نیز مشکلات سیاسی-قانونی را مانع کارآفرینی در بخش‌ها و سازمان‌های مورد مطالعه ذکر کرده بودند. محمدکاظمی و همکاران (۱۳۹۲) نیز در پژوهشی نقش تعاونی‌ها را در گسترش

کارآفرینی و جمع‌سپاری در ورزش مثبت ارزیابی کرده و به بی‌توجهی حقوقی و قانونی نسبت به نقش کارکردی تعاونی‌ها در عرصه مدیریت ورزش کشور اشاره کرده‌اند. کمبود نظام ارزیابی و نظارت منسجم در بخش تربیت بدنی کشور، کمبود قوانین حمایتی لازم در جهت پشتیبانی لازم از کارآفرینی بانوان در سطح ورزش کشور، نداشتن تعهد به اجرای قوانین مالکیت معنوی (واگذاری حق لیسانس، حق انحصاری محصولات و کالاهای ورزشی) در عرصه ورزش کشور، سه مانع کم‌اهمیتی بودند که نمونه جامعه آماری به‌عنوان موانع کارآفرینی سازمانی در وزارت ورزش و جوانان عنوان کردند. همچنان که در پیشینه پژوهش بررسی شد عامل نظارت و اتخاذ سیاست‌ها و رویه‌ها می‌تواند نقش کنترلی یا تسهیل‌کننده در بروز کارآفرینی سازمانی داشته باشد. بنابراین پیشنهاد می‌شود پژوهشگران در پژوهشی مجزا نقش نظام نظارت و ارزشیابی را در محیط خرد کلان وزارت ورزش و جوانان بر کارآفرینی سازمانی مطالعه کنند. از آنجا که بیش از نیمی از پرسش‌شوندگان این پژوهش بانوان بودند و نیز تسری حضور بانوان در عرصه‌های گوناگون ورزش افزایش یافته است، پیشنهاد می‌شود نسبت به وجود و میزان قوانین حمایتی از بانوان در عرصه کارآفرینی سازمانی پژوهشی متقن صورت گیرد تا بتوان اطلاعات قیاسی بیشتری در این زمینه به‌دست آورد. اگرچه برخی پژوهش‌های (۳۷، ۳۶) به ارتباط بین تأثیر مثبت قوانین مالکیت فکری در حمایت از گسترش کارآفرینی سازمانی در جوامع اشاره داشته‌اند، به‌نظر می‌رسد عاملیت سایر موانع در نگاه نمونه جامعه آماری آنچنان پراهمیت بوده است که این مانع به‌عنوان آخرین مانع (در بعد سیاسی-قانونی) از موانع کارآفرینی سازمانی وزارت ورزش و جوانان تبیین شده است؛ بنابراین پیشنهاد می‌شود مطالعه‌ای مجزا در زمینه تأثیر قوانین و مقررات مالکیت فکری بر خلق ایده‌ها، رویه‌ها، ساختارهای نوآورانه سازمانی و نیز فرهنگ کارآفرینانه به‌منظور کسب ارزش‌های اقتصادی و اجتماعی در وزارت ورزش و جوانان صورت گیرد.

در بُعد اقتصادی: افزایش جمعیت بیکار نسبت به افراد فعال در جامعه ورزش کشور، کمبود زیرساخت‌های امنیت اقتصادی به‌منظور جذب سرمایه‌گذاری داخلی و خارجی، قوی‌ترین ($\lambda > 0.7$) موانع اقتصادی بودند که در محیط وزارت ورزش و جوانان مانع بروز کارآفرینی سازمانی در آن وزارتخانه می‌شوند. ارتباط بین کارآفرینی و بیکاری همواره یکی از موضوعات مورد توجه پژوهشگران حوزه کسب‌وکار و کارآفرینی بوده است؛ این ارتباط با دو عامل پویای اثر رفیوجی^۱ و اثر شومپتر^۲ قابل تفسیر

-
1. Refugee effect
 2. Shumpeters effect

است. طبق اثر رفیوجی، با افزایش بیکاری در محیط، میزان رضایت‌مندی از درآمد و امکان وجود مشاغل رو به رشد و پرمنفعت کاهش می‌یابد. از این‌رو این عامل محرک افراد خواهد شد تا به کشف فرصت‌ها و راه‌اندازی مشاغل جدید بپردازند. براساس اثر شومپیتر، اگرچه کارآفرینی و راه‌اندازی مشاغل جدید موجب اشتغال‌زایی می‌شود، به‌علت کمبود تجربه و بقای اندک این کسب‌وکارها، پس از دوره‌ای کوتاه این اتفاق به افزایش بیکاری منجر خواهد شد (۲۳). در این بین به‌نظر می‌رسد تناقضی بین آرای پرسش‌شوندگان این پژوهش و نظریه‌ها وجود دارد: ازدیاد جمعیت بیکار ورزشی در محیط ورزش، با مدیریت کارآفرینانه وزارت ورزش و جوانان می‌تواند عامل محرک کارآفرینی باشد. این در حالی است که نمونه جامعه آماری این پژوهش این موضوع را مانع محیطی کارآفرینی سازمانی در وزارت ورزش و جوانان قلمداد کرده‌اند. بنابراین ضروری به‌نظر می‌رسد که در قالب پژوهشی تأثیر بیکاری در جامعه ورزش و رویکردهای کارآفرینانه وزارت ورزش و جوانان بررسی شود. از سوی دیگر، به‌نظر می‌رسد ناچیز بودن درآمدهای ناشی از ورزش، و نیز کوچک شدن سهم بودجه دولتی ورزش، نگاه کارشناسان و کارشناسان ستادی وزارت ورزش و جوانان را به سمت سرمایه‌گذاری در دیگر بخش‌های اقتصادی جلب کرده است و کمبود زیرساخت‌های امنیت اقتصادی را به‌عنوان مانع سرمایه‌گذاری و توسعه کارآفرینی سازمانی در وزارت ورزش و جوانان تبیین کرده‌اند. این طرز تلقی با مدل مفهومی GEM^۱ همسوست؛ همچنان که دیدبان جهانی کارآفرینی (۲۰۱۴) در مدل مفهومی خود به شاخص‌های کلان اقتصادی همچون امنیت سرمایه‌گذاری در قالب الزامات اساسی توسعه اقتصادی نهادها و سازمان‌های تثبیت‌شده به‌عنوان محرک کارآفرینی سازمانی اشاره می‌کند. مقیمی (۲۰۰۶) نیز در پژوهش خود فرضیه «کمبود امنیت اقتصادی به‌منظور سرمایه‌گذاری بخش خصوصی» را به‌عنوان یک عامل محیطی ممانعت‌کننده از کارآفرینی در شرکت‌های صنعتی ایران تأیید می‌کند.

در بُعد فرهنگی-اجتماعی: به‌کارگیری افراد با تحصیلات و مهارت‌های غیرمرتبط، کمبود فرهنگ و آموزش مشارکت‌های اجتماعی داوطلبانه در ورزش، قوی‌ترین ($\lambda > 0.7$) موانعی‌اند که در محیط وزارت ورزش و جوانان، مانع بروز کارآفرینی سازمانی در آن وزارتخانه می‌شوند. مندعلی‌زاده^۲ و همکاران (۲۰۱۳) نیز عامل کمبود همخوانی مشاغل و مهارت‌ها در سازمان‌های ورزشی را عامل کاهنده در برابر توسعه کارآفرینی در ورزش ایران معرفی کردند. «عدم شناسایی یا معرفی کارآفرینان ورزشی موفق»

1. Global Entrepreneurship Monitor(GEM)

2. Monadalizade

یکی از مؤلفه‌هایی بود که در محتوای کلامی نمونه کیفی پژوهش فراوانی داشت. از نگاه نخبگان جامعه مدیریت ورزشی و استادان کارآفرینی، شناسایی و معرفی روند موفقیت کارآفرینان ورزشی محرک فضای کسب‌وکارهای ورزشی است و فقدان آن می‌تواند تأثیر سوء بر کارآفرینی سازمانی وزارت ورزش و جوانان داشته باشد. این در حالی است که نمونه کمی پژوهش این گویه را با تأثیر نسبتاً ضعیف ($\lambda = 0.344$) تبیین کردند. به نظر می‌رسد این تفاوت در میزان درک تأثیر آموزش و معرفی کارآفرینان در شناسایی فرصت‌ها و روندهای جدید سازمانی نهفته باشد. بنابراین پیشنهاد می‌شود تأثیر شناسایی و معرفی کارآفرینان ورزشی به‌عنوان کاشفان فرصت‌های جدید کسب‌وکار در حوزه ورزش بر کارآفرینی سازمانی وزارت ورزش و جوانان بررسی شود. مقیمی (۲۰۰۶) نیز در پژوهش خود فرضیه‌های همسو با این پژوهش را در قالب «کمبود فرهنگ کارآفرینی در جامعه»، «عدم شناسایی یا معرفی کارآفرینان موفق»، «عدم تمرین کارآفرینی در خانواده‌های ایرانی» تأیید کرده است.

در بُعد فناوریانه: عدم ملاحظه در انتقال و بهره‌گیری از دانش و فناوری‌های ورزشی روز دنیا به کشور، نداشتن دسترسی یکسان به فناوری‌های نوین ورزشی در سطح استان‌های کشور، نبود نظام جامع جهت‌دهنده به پژوهش‌های فناوری‌محور در وزارت ورزش و جوانان، ضعف سیستم اطلاعات مدیریت ورزشی و نظام ملی جمع‌آوری، پردازش و توزیع اطلاعات ورزشی، قوی‌ترین ($0.8 < \lambda < 0.6$) موانعی‌اند که در محیط وزارت ورزش و جوانان، مانع بروز کارآفرینی سازمان در آن وزارتخانه می‌شوند. نتایج پژوهش مندعلی‌زاده و همکاران (۲۰۱۳) نیز به عدم ارتباط توسعه فناوری در ایران و توسعه کارآفرینی در ورزش ایران اشاره می‌کند. نتایج پژوهش حمیدی و همکاران (۱۳۸۵) نیز همسو با مؤلفه «ضعف سیستم اطلاعات مدیریت ورزشی و نظام ملی جمع‌آوری، پردازش و توزیع اطلاعات ورزشی» است.

در بُعد بین‌المللی: نبود بسترهای لازم برای دریافت میزبانی رویدادهای بزرگ بین‌المللی، کمبود ارتباطات بین‌المللی، تحت تأثیر تحریم‌های سیاسی، قوی‌ترین ($\lambda > 0.8$) موانعی‌اند که در محیط وزارت ورزش و جوانان، مانع بروز کارآفرینی سازمان در آن وزارتخانه می‌شوند. در نگاهی شماتیک به موانع بین‌المللی کارآفرینی سازمانی وزارت ورزش و جوانان درمی‌یابیم که این فضا ترکیبی از محدودیت‌های حقوقی، سیاسی، اقتصادی، فرهنگی و فناوریانه‌ای است که بین سازمان‌ها و نهادهای ملی ورزش ایران و سازمان‌های بین‌المللی ورزش وجود دارد. اگر کارآفرینی در سازمان‌ها با رویکرد توسعه عملکرد، خلق روندهای جدید صورت می‌گیرد، بی‌راه نیست که چیرگی بر موانع بین‌المللی اثرگذار بر فضای برون‌سازمانی وزارت ورزش و جوانان و نزدیکی آن با ابعاد سیاسی، حقوقی، اقتصادی و فرهنگی و

فناورانه بتواند موجب این امر شود. از این رو به نظر می‌رسد باید مطالعات بیشتری با رویکردهای متفاوتی صورت گیرد تا اطلاعات قیاسی بیشتری به دست آید.

با نگاه اجمالی به یافته‌های پژوهش درمی‌یابیم که موانع (سازه‌های مدل پژوهش) سیاسی - قانونی، اقتصادی، فرهنگی - اجتماعی، فناورانه و بین‌المللی یادشده در پژوهش بر کارآفرینی سازمانی وزارت ورزش و جوانان تأثیر معنادار و سوء داشته‌اند. همپوشانی‌ای بین سازه‌های پژوهش وجود نداشته است و در نگاه اول بین تمامی موانع برشمرده، ضعف سیستم اطلاعات مدیریت ورزشی و نظام ملی جمع‌آوری، پردازش و توزیع اطلاعات ورزشی مهم‌ترین مانع محیطی کارآفرینی سازمانی در وزارت ورزش و جوانان بوده است. از سوی دیگر، بر مبنای تحلیل عاملی صورت‌گرفته، اولویت نسبی هر یک از مؤلفه‌ها در هر سازه (مانع) از پژوهش مشخص و موانع ذیل به‌عنوان اولین اولویت هر سازه تبیین شد: بی‌توجهی به توسعه تعاونی‌های ورزشی و حمایت از آنها در راستای پیشرفت ورزش (موانع سیاسی-قانونی)، افزایش جمعیت بیکار نسبت به افراد فعال در جامعه ورزش کشور (موانع اقتصادی)، به‌کارگیری افراد با تحصیلات و مهارت‌های غیرمرتبط (موانع فرهنگی - اجتماعی)، عدم ملاحظه در انتقال و بهره‌گیری از دانش و فناوری‌های ورزشی روز دنیا به کشور (موانع فناورانه) و نبود بسترهای لازم برای دریافت میزبانی رویدادهای بزرگ بین‌المللی (موانع بین‌المللی).

منابع و مآخذ

۱. احمدپورداریانی، محمود؛ مقیمی، سید محمد (۱۳۸۸). مبانی کارآفرینی، انتشارات سریر، ص ۵۱.
۲. اسکوئیان، معصومه (۱۳۹۱). «بررسی عوامل درون‌سازمانی مؤثر بر کارآفرینی سازمانی»، کتابچه مجموعه مقالات همایش ملی کارآفرینی و مدیریت کسب‌وکارهای دانش‌بنیان»، مازندران: دانشگاه مازندران، ص ۱۵.
۳. اکبری بورنگ محمد؛ پور سمیرا؛ آیتی محسن (۱۳۹۳). «تبیین عملکرد سازمان براساس گرایش به کارآفرینی و سرمایه فکری: مدل معادلات ساختاری»، مدیریت بهره‌وری دانشگاه آزاد اسلامی تبریز، دوره ۸، ش ۳۰، ص ۱۳۴-۱۱۵.

۴. اعرابی، سید محمد؛ سرمد سعیدی، سهیل (۱۳۸۳). «بررسی موانع محیطی و ارائه الگوی مناسب جهت استفاده از تجارت الکترونیک در ایران»، مطالعات مدیریت صنعتی، ش ۶، ص ۸۸ - ۶۵.
۵. انصار، محمدتقی؛ فکور، بهمن (۱۳۹۳). «موانع محیطی گرایش دانشجویان و دانش‌آموختگان به کارآفرینی»، فصلنامه پژوهش و برنامه‌ریزی در آموزش عالی، ش ۷۲، ص ۱۴۱ - ۱۱۷.
۶. الهی، علیرضا؛ سجادی، سید نصرالله؛ خبیری، محمد؛ ابریشمی، حمید (۱۳۸۹). «موانع توسعه صنعت باشگاه‌داری حرفه‌ای فوتبال ایران»، مطالعات مدیریت ورزشی، سال هفتم، پاییز، ش ۷، ص ۵۳ - ۶۸.
۷. بخشی، غلامرضا (۱۳۸۲). «بررسی موانع کارآفرینی در دانشگاه مازندران»، پژوهش و برنامه‌ریزی در آموزش عالی، بهار و تابستان ۱۳۸۲، دوره نهم، ش ۲۷-۲۸، ص ۲۱۳ - ۱۵۷.
۸. حمیدی، مهرزاد؛ خبیری، محمد؛ فلاح، زین‌العابدین (۱۳۸۵). «بررسی عوامل مرتبط با استقرار سیستم اطلاعاتی مدیریت در فدراسیون‌های ورزشی جمهوری اسلامی ایران»، نشریه حرکت، پاییز، ش پیاپی ۲۹، ص ۱۰۹ - ۹۹.
۹. دیوید، فرد آر (۱۳۸۶). مدیریت استراتژیک، ترجمه علی پاریسیان و محمد اعرابی، دفتر پژوهش‌های فرهنگی، ص ۲۴۷ - ۲۱۱.
۱۰. ربیعی، علی؛ نیک‌روش، معصومه (۱۳۹۰). «بررسی عوامل محیطی مؤثر بر توسعه کارآفرینی در کسب‌وکارهای دانش‌بنیان»، دومین همایش ملی مدیریت پژوهش و فناوری، تهران: پژوهشکده سیاستگذاری علم، فناوری و صنعت، ص ۲۸۶ - ۲۷۶.
۱۱. سرمد، زهره؛ بازرگان، عباس؛ حجازی، الهه (۱۳۸۸). روش‌های تحقیق در علوم رفتاری، انتشارات آگاه، چ هفدهم، ص ۱۸۶.
۱۲. سیفی سالدی، محمدهادی؛ سیفی سالدی، مهدی؛ کوزه‌چیان، هاشم؛ احسانی، محمد (۱۳۹۳). «ارتباط بین ساختار کارآفرینانه و کارآفرینی سازمانی در سازمان تربیت بدنی جمهوری اسلامی ایران»، پژوهشنامه مدیریت ورزشی و علوم حرکتی، دوره ۱۰، ش ۱۹، بهار و تابستان ۱۳۹۳، ص ۵۵-۶۸.
۱۳. کوزه‌چیان، هاشم؛ احسانی، محمد؛ سیفی سالدی، محمدهادی؛ سلیمانی کشایه، سجاد؛ رضایی، شمس‌الدین (۱۳۸۹). «رابطه بین ساختار کارآفرینانه و اثربخشی سازمانی در سازمان تربیت بدنی جمهوری اسلامی ایران»، مدیریت ورزشی، مقاله ۱، دوره ۲، ش ۶، پاییز ۱۳۸۹، ص ۳۱-۵.

۱۴. کیاکجوری، داوود؛ فاضلی ویسری، الهام (۱۳۸۹). «شناسایی موانع داخلی، محیطی و برآیندی کارآفرینی سازمانی مطالعه موردی: اداره کل بنادر و کشتیرانی استان مازندران-بندر نوشهر»، پژوهشگر (مدیریت)، زمستان، دوره هفتم، ش ۲۰، ص ۱۰۸-۹۴.
۱۵. محمدکاظمی، رضا؛ قاسمی، حمید؛ رستم بخش، محمدرضا (۱۳۹۰). «شناسایی و تحلیل موانع رفتاری کارآفرینی سازمانی در سازمان تربیت بدنی (وزارت ورزش) کشور»، نشریه علمی پژوهشی پژوهش‌های معاصر در مدیریت ورزشی، دوره ۱، ش ۲، زمستان، ص ۱۰۰-۸۹.
۱۶. محمدکاظمی، رضا؛ غلامحسین، حسینی‌نیا؛ حبیبی، حمیدرضا (۱۳۹۲). جمع‌سپاری در باشگاه‌های فوتبال مفاهیم، کاربردها، سیستم‌ها، مؤسسه کار و تأمین اجتماعی، ص ۱۱۰-۱۲۰.
۱۷. مقیمی، سید محمد (۱۳۸۴). کارآفرینی در سازمان‌های دولتی، نشر کارآفرینی، ص ۲۹۵-۲۶۵.
۱۸. میرزایی اهرنجانی، حسن (۱۳۷۵). «شناخت و تجزیه و تحلیل عوامل مؤثر بر وجدان کاری و انضباط اجتماعی در سازمان»، مقالات دومین اجلاس بررسی راهکارهای عملی حاکمیت وجدان کاری و انضباط اجتماعی، تهران، ص ۱۱.
۱۹. یدالهی فارسی، جهانگیر؛ غلامی، ناصر؛ حمیدی، مهرزاد؛ کنعانی، علی (۱۳۹۰). «مطالعه موانع کارآفرینی در ورزش کشور»، فصلنامه علمی پژوهشی توسعه کارآفرینی، سال سوم، ش دوازدهم، ص ۱۲۴-۱۰۵.
20. Audretsch, D. B. & Kuratko, D. F. & Link, Albert N, (2015). "Making Sense of the Elusive Paradigm of Entrepreneurship", Department of Economics Working Paper Series, University of North Carolina at Greensboro. P, 4.
21. Brizek, M. G. (2014), " Explaining corporate entrepreneurship: A contemporary literature investigation", Journal of Management and Marketing Research. Available Online at: <http://www.sex.aabri.com/manuscripts/131617.pdf>.
22. Businessdictionary.com, available from: <http://www.businessdictionary.com/definition/entrepreneurship.html> , accessed July 8, 2015.
23. Dilanchiev, A. (2014), " Relationship between Entrepreneurship and Unemployment: The Case of Georgia", Journal of Social Sciences; ISSN: 2233-3878; Volume 3, Issue 2. 5-9.
24. Fry, F. (1993) "Entrepreneurship: A planning Approach, Englewood Cliffs NJ: Prentice-Hall. P 115-235.
25. Hornsby, J. S , Kuratko, D. F. , A Zahra, Shaker, (2002), "Middle managers' perception of the internal environment for corporate entrepreneurship: assessing a measurement scale", Journal of Business Venturing, Volume 17, Issue 3, May. P, 22.
26. Hosseini-nia, R., Zarei, B., Mohamadkazemi, R., (2015), "THE IDENTIFICATION OF BARRIERS FOR ORGANIZATIONAL ENTREPRENEURSHIP IN ACADEMIC

- INSTITUTIONS (By USING THE TRIPARTITE MODEL IN UNIVERSITY OF TEHRAN)*", Journal of Global Economics, Management and Business Research, 2(3): 143-150.
27. Kuratko D., Hodgetts R. (2001). "Entrepreneurship: A Contemporary Approach". New York: Harcourt College Publishers. P, 5.
28. Kuratko, D.F., Montagno, R.V., Hornsby, J.S., (1990), "Developing an intrapreneurial assessment instrument for an effective corporate entrepreneurial environment", Strategic Manage. J. 11, 49-58.
29. Kuratko, D. F., Goldsby, M. G, (2004). "Corporate Entrepreneurs or Rogue Middle Managers? A Framework for Ethical Corporate Entrepreneurship ", Journal of Business Ethics 55: 13-30.
30. Kuratko, D. F., Hornsby, J. S., Covin, J. G. (2014). "Diagnosing a firm's internal environment for corporate entrepreneurship". Elsevier, Business Horizons, 2014, 57, 37-47. Available online at www.sciencedirect.com.
31. Carree, M. A. & Thurik, R. (2010), "The Impact of Entrepreneurship on Economic Growth", International Handbook Series on Entrepreneurship, Volume 5, Part 6, 557-594, DOI: 10.1007/978-1-4419-1191-9_20
32. Mas-Verdú, F. , Baviera-Puig, A., Martinez-Gomez, V., (2009), "Entrepreneurship policy and targets: the case of a low absorptive capacity region", International Entrepreneurship and Management Journal, Volume 5, Number 3, 243-258, DOI: 10.1007/s11365-009-0112-9
33. Moghimi, S. M. (2006). "Corporate entrepreneurship: obstacles and alternatives (the case of industrial corporation in Iran", Journal of Entrepreneurship Research, No.1: 87-119.
34. Ratten, V, (2010). "Sport-based entrepreneurship: towards a new theory, of entrepreneurship and sport management". Int Entrep Manag J. DOI 10.1007/s11365-010-0138-z. 7(1): 57-69
35. Sadler, R, J, (2001) "Corporate entrepreneurship and government business enterprises: the pre-paradigmatic dance of the chameleon", Submitted to Southern Cross University in partial fulfilment of the requirements of the degree of DOCTOR OF PHILOSOPHY. P 25-29.
36. Stephan, U., Uhlaner, L. M. (2010). Performance-based vs socially supportive culture: Across-national study of descriptive norms and entrepreneurship. Journal of International Business Studies, 41(8), 1347-1364.
37. Thai, M. T. T., & Turkina, E. (2014). Macro-level determinants of formal entrepreneurship versus informal entrepreneurship. Journal of Business Venturing, 29(4), 490-510.
38. Thompson, J., Geoff, A., Lees, A., (2000), "Social entrepreneurship: 'a new look at the people and the potential'", management decision, vol.38, no.5, p.5.